

RAADSVOORSTEL:

2007-2008

Ons kenmerk: RO 08.1553585

Registratienummer : GR 08.

Ingekomen op :

Onderwerp: Stadsfietsen in de Versnelling

Groningen,

Aan de raad,

Inleiding.

Het grote aantal geparkeerde fietsen in de binnenstad is in februari 2005 aanleiding geweest om het project "Stadsfietsen" te starten. De eerste maatregel betrof het plaatsen van ongeveer 1.500 extra fietsklemmen in 2005. Daarnaast is gezocht naar maatregelen anders dan het bijplaatsen van fietsklemmen in de openbare ruimte. Input hiervoor vormden de resultaten van het onderzoek naar het fietsparkeergedrag van binnenstadsbezoekers dat in opdracht van de gemeente en de Groningen City Club (GCC) is uitgevoerd. Hiervoor zijn tellingen en enquêtes gehouden die ondermeer het wildparkeren van fietsen in de binnenstad in kaart hebben gebracht. Uiteindelijk heeft dit tot drie maatregelen geleid:

- het gratis aanbieden van de bewaakte fietsenstallingen in de binnenstad;
- het neerleggen van rode lopers op plaatsen waar de doorgang voor de voetgangers wordt beperkt;
- het plaatsen van spitsrekken: extra stallingscapaciteit op drukke momenten van de week.

Het experiment "Stadsfietsen" eindigt op 1 maart 2008 en is nadrukkelijk als experiment gepresenteerd. Zodoende kunnen vernieuwende en onconventionele maatregelen genomen worden. Bovendien kan van deze maatregelen geleerd worden. Het neerleggen van rode lopers en het plaatsen van spitsrekken zijn hiervan sprekende voorbeelden. Een breed samengestelde projectgroep heeft het experiment begeleid. Naast gemeentelijke vertegenwoordigers hebben de Groningen City Club (GCC), de Fietzersbond, de Regiopolitie, de Stichting Veiligheidszorg en Bewaakte Rijwielstallingen zitting in deze projectgroep.

In dit raadsvoorstel worden de resultaten van het experiment "Stadsfietsen" gepresenteerd en is een voorstel geformuleerd hoe we verder willen met het fietsparkeerbeleid in de binnenstad.

Doel van het experiment.

Het experiment "Stadsfietsen" heeft tot doel om "het fietsparkeren in de binnenstad beheersbaar te maken". In de binnenstad is de beschikbaarheid van de openbare ruimte beperkt in relatie tot de vraag. Door de toegenomen drukte treden vaker conflicten op tussen fietsers en andere weggebruikers. Voorbeelden hiervan zijn de Vismarkt, de Folklingstraat en de Guldenstraat. Daarnaast zijn er verschillende locaties met conflicten tussen losgestalde fietsen op straat en voetgangers, bij voorbeeld bij Scholten Selexyz, Vanilia en de Korenbeurs. Hier staan veel fietsen die de doorgangruimte voor de voetganger beperken.

Om de openbare ruimte meer terug te geven aan de voetganger is in het kader van "Stadsfietsen" een drietal maatregelen genomen. Dit betreft:

- het gratis aanbieden van de bewaakte fietsenstallingen in de binnenstad;
- het neerleggen van rode lopers op plaatsen waar de doorgang voor de voetgangers wordt beperkt;
- het plaatsen van spitsrekken: extra stallingscapaciteit op drukke momenten van de week.

Bij de start van "Stadsfietsen" is als doelstelling geformuleerd dat er een toename van 20% van het aantal fietsen in de bewaakte stallingen (van 450 naar 540 fietsen) moet optreden. Dit percentage is gebaseerd op ervaringen elders in het land (zoals Apeldoorn). De gedachte hierachter is dat door het aanbieden van gratis bewaakte stallingscapaciteit de binnenstadsbezoeker wordt verleid om de fiets in de bewaakte stalling te plaatsen en niet in de openbare ruimte. Een andere doelstelling is dat het aantal losgestalde fietsen op straat moet afnemen met minimaal 10%.

Resultaten "Stadsfietsen".

Om te kunnen vaststellen of de beoogde doelstellingen zijn gehaald zijn voor en na invoering van het experiment "Stadsfietsen" verschillende onderzoeken gedaan, namelijk:

- fietsparkeertellingen in de openbare ruimte;
- fietsparkeertellingen in de bewaakte fietsenstallingen;
- enquêtes onder binnenstadsbezoekers (zowel in de bewaakte fietsenstallingen als bij stallers op straat).

De resultaten van de verschillende onderzoeken zijn opgenomen in bijlage 1.

De belangrijkste resultaten zijn:

- het drukste moment voor wat betreft het aantal gestalde fietsen in de binnenstad is de zaterdagmiddag;
- in het onderzochte gebied in de binnenstad is het totale aantal gestalde fietsen op straat (klemmen én losgestald) toegenomen met circa 8% op vrijdag (+ 99 fietsen) en 13 à 14% op dinsdag (+ 76 fietsen), donderdag (+ 133 fietsen) en zaterdag (+ 165 fietsen);
- in het onderzochte gebied in de binnenstad is het aantal los gestalde fietsen (niet in een klem) gedaald met circa 4% op zaterdag (- 48 fietsen), ongeveer 10% op dinsdag (- 68 fietsen) en donderdag (- 96 fietsen) en circa 12% op vrijdag (- 109 fietsen);

- de bewaakte fietsenstallingen worden voornamelijk gebruikt door mensen die met de fiets naar het werk gaan en de fiets daarvoor in de bewaakte fietsenstalling stallen;
- de helft van de personen die de fiets op straat stalt, brengt een kort (winkel)-bezoek aan de binnenstad (< 30 minuten). Zij kiezen ervoor de fiets in een fietsklem of los op straat te stallen;
- de helft van de ondervraagden vindt dat er meer fietsklemmen in de binnenstad moeten komen;
- het merendeel van de ondervraagden zet de fiets niet vast met een extra slot;
- het aantal ondervraagden dat de losgestalde fietsen in de binnenstad als een probleem ervaart, is gestegen van 45% (in 2006) tot 54% (in 2007).

Naast de resultaten uit voornoemde onderzoeken blijkt uit de reacties van de binnenstadsondernemers, de mensen op straat en de berichtgeving in zowel de regionale als de landelijke pers dat het experiment "Stadsfietsen" als geslaagd mag worden beschouwd. Mensen zijn erg tevreden met de ordelijk gestalde fietsen, de gegarandeerde doorgang voor voetgangers en de extra stallingscapaciteit op straat.

Conclusies.

Uit onderzoek blijkt dat het aantal gestalde fietsen in de bewaakte fietsenstallingen is gestegen met ruim 33%. Dit ligt ruim boven de beoogde doelstelling van 20%. Op straat is het totaal aantal gestalde fietsen (klemmen én losgestald) in de binnenstad toegenomen met 8 tot 14%. Toch is het aantal los gestalde fietsen op straat op dinsdag, donderdag en vrijdag gedaald met 10 à 12%. Dit is in overeenstemming met de geformuleerde doelstelling, namelijk een afname van 10%. Alleen op zaterdag wordt de doelstelling niet gehaald, aangezien de afname dan beperkt is tot circa 4%.

Uit de toename van het totale aantal gestalde fietsen in de binnenstad, maar een afname van het aantal los gestalde fietsen in de openbare ruimte blijkt dat fietsers de fietsklemmen hebben ontdekt. Het aantal "netjes" gestalde fietsen is toegenomen. Het resultaat is zichtbaar op straat: minder rondzwervende fietsen en dus minder overlast.

Een toename van het aantal gestalde fietsen in de binnenstad kan overigens betekenen dat fietsers hun fiets nu dichter bij de bestemming parkeren, of dat de aanwezigheid van spitsrekken het fietsparkeren vergemakkelijkt. Ook is het mogelijk dat Stadlers zijn overgestapt van de stadsbus naar de fiets. Tenslotte geldt dat door autonome ontwikkelingen het binnenstadsbezoek en dus het gebruik van de fiets voor een bezoek aan de binnenstad toeneemt.

Figuur 1: Spitsrekken in de Guldenstraat

Voorstel.

De positieve publiciteit, de ervaringen die met het experiment "Stadsfietsen" zijn opgedaan en de resultaten van het evaluatieonderzoek leiden tot het volgende voorstel.

Bewaakte fietsenstallingen.

De sterke toename van het gebruik van de bewaakte fietsenstallingen (ruim 33%) betekent dat de doelstelling van 20% ruimschoots is gehaald. Bovendien worden de stallingen gebruikt waarvoor ze bedoeld zijn, namelijk voor fietsers die langere tijd hun fiets stallen. Voor het winkelend publiek zijn de bewaakte stallingen minder aantrekkelijk. Voor een kort en snel bezoek aan een winkel is men niet bereid om de fiets in de bewaakte stalling te plaatsen, ook al is deze gratis. Het kost mensen teveel moeite in verhouding tot de duur van het bezoek (< 30 minuten).

Voorgesteld wordt het experiment met het gratis stallen in de vier binnenstadsstallingen ingaande 1 maart 2008 structureel te maken. De kosten hiervan bedragen circa € 150.000,-- op jaarbasis. Dekking voor dit bedrag wordt gevonden in de binnenkort uit te brengen "Nota Parkeren 2008".

Voor de toekomst liggen er kansen voor het verder professionaliseren van de bewaakte stallingen als onderdeel van het totale fietsparkeerbeleid. Zo zal bij het Groninger Forum een bewaakte stalling worden gerealiseerd van minimaal 1.500 plaatsen. Ook in de discussie over de noordwand van de Grote Markt speelt het fietsparkeren een prominente rol. Tenslotte wordt de parkeergarage in de Haddingestraat na het gereedkomen van de parkeergarage onder het Groninger Forum (2014) getransformeerd tot (auto)buurtstallingsgarage. Tegelijkertijd kan de huidige capaciteit van de fietsenstalling (circa 100 plaatsen) worden uitgebreid, zodat aan de zuidkant van het kernwinkelgebied extra stallingscapaciteit ontstaat.

In samenwerking met de Groningen City Club (GCC) en grote werkgevers in de binnenstad is een stimuleringsactie om werknemers te verleiden om de bewaakte stallingen te gebruiken een goede mogelijkheid om het gebruik van de bewaakte stallingen verder te stimuleren. Ook kan een dergelijke actie bijdragen aan een vermindering van het stallen op straat, waarmee ruimte voor de kortparkerende bezoeker ontstaat.

Daarnaast kunnen de bewaakte stallingen ook een steviger rol gaan spelen in het fietsparkeren van de binnenstadsbewoners. Niet iedereen heeft namelijk de mogelijkheid de fiets inpandig te stallen. Dit betekent dat veel bewoners hun fiets op straat stallen (Folkingestraat, Vismarkt). Met als gevolg dat er voor binnenstadsbezoekers geen ruimte in de fietsklemmen is. De mogelijkheid om een aantal bewaakte stallingen (zoals Oude Boteringestraat en Pathé) in te richten als nacht-stalling moet nader verkend worden. Nieuwe technologie biedt hiertoe mogelijk-heden. Voorbeeld van een dergelijk concept is de nieuwe automatische stations-stalling in Zutphen.

Overigens zal in de in het voorjaar te verschijnen nieuwe "Nota Parkeren 2008" verder worden ingegaan op de ontwikkeling van de bewaakte stallingen tot werknemers- en bewonersstalling.

Rode lopers.

Het effect van het neerleggen van rode lopers op een zevental locaties in de binnenstad is onmiskenbaar bewezen. Het is een eenvoudige en zeer doeltreffende maatregel gebleken om de doorgang en de veiligheid voor voetgangers te garanderen: fietsers zetten hun fiets niet op de rode lopers.

We zijn ons ervan bewust dat voorkomen moet worden dat de gehele binnenstad vol wordt gelegd met rode lopers. Ondernemers elders in de binnenstad hebben inmiddels het succes van de rode lopers ontdekt. In de afgelopen maanden hebben ons meerdere verzoeken bereikt om ook op andere locaties de rode lopers neer te leggen: Poelestraat (Images), Folkingestraat en Vismarkt (Australian).

Figuur 2: Rode loper bij Scholten Selexyz

De rode lopers hebben echter niet als doel de toegang tot de winkel te verbeteren maar de doorgang en de veiligheid van de voetgangers in de openbare ruimte te garanderen. Daarom stellen we voor om de huidige locaties met de rode lopers te handhaven en niet tot uitbreiding van het aantal locaties over te gaan.

Spitsrekken.

Naast de rode lopers zijn de spitsrekken het meest opvallende element van het experiment “Stadsfietsen”. Zij voorzien duidelijk in een behoefte: Stadgers zijn enthousiast en zetten hun fiets in de spitsrekken in plaats van elders in de openbare ruimte. Op de dagen en momenten waarop de spitsrekken aanwezig zijn, is er sprake van minder losgestalde fietsen. Wanneer de voor- (geen spitsrekken) en nasituatie (wel spitsrekken) met elkaar vergeleken worden, ontstaat het beeld zoals in tabel 1 is weergegeven. Daarbij is een gemiddelde genomen over de donderdag, vrijdag en zaterdag per locatie.

Locatie	Vershil
Vismarkt oostzijde (naast Vanilia)	-15%
Guldenstraat (tegenover Scholten Selexyz)	-11%
Grote Markt noordzijde (beide kanten)	-9%

Tabel 1: Verschil losgestalde fietsen in gebieden met spitsrekken in de voor- en nasituatie.

Van de 8 locaties waar nu spitsrekken worden geplaatst, is er een aantal die in aanmerking komt voor definitieve fietsrekken. Dit betreft de volgende locaties:

- Korenbeurs (achterzijde);
- Pelsterstraat (naast Megamax);
- Vismarkt oostzijde (naast Vanilia);
- Gedempte Zuiderdiep (voor Pathé).

Op de overige locaties blijven de spitsrekken vooralsnog gehandhaafd: Guldenstraat (voor Scholten Selexyz), Grote Markt noordzijde (nabij de Waagstraat) en Grote Markt oostzijde (voor de VVV). Hier komen geen vaste fietsklemmen, omdat de kwaliteit van de openbare ruimte hierdoor teveel aangetast zou worden.

De spitsrekken op de locatie Gedempte Zuiderdiep (voor Pathé) hebben tijdens de proef een permanent karakter gekregen. De rekken voorzien in een behoefte voor het stallen van fietsen van studenten die overdag in de Pathé-bioscoop colleges volgen. De rekken dragen bovendien bij aan een ordelijker stallingsgedrag. Wij stellen voor de spitsrekken op deze locatie te vervangen door definitieve fietsrekken, van het type zoals ook elders in de binnenstad. Naast de capaciteitsuitbreiding van de bewaakte stalling onder de bioscoop tot 400 plaatsen dragen de spitsrekken bij aan verbetering van de doorgang en de veiligheid voor voetgangers.

Gedurende het experiment is door City Stewards van de Stichting Veiligheidszorg Groningen specifiek aandacht besteed aan de verwijzing naar de bewaakte fietsstalling onder de bioscoop en de aanwezige spitsrekken. De ervaringen hiermee zijn zeer positief en de inzet van City Stewards draagt dan ook bij aan verandering van het fietsparkeergedrag (bioscoopbezoekers, studenten). Goede samenwerking tussen de diverse partijen zoals de RUG, Stichting Veiligheidszorg Groningen en de Pathé-bioscoop hebben bijgedragen aan het succes.

Figuur 3: Situatie oostzijde Vismarkt (zonder spitsrekken)

Figuur 4: Situatie oostzijde Vismarkt (met spitsrekken)

Eén locatie vraagt om een speciale benadering. Dit betreft de locatie Oude Ebbingestraat (onder de galerij bij Vulpenwereld). Het gaat hier om 210 fietsklemmen. Voor inwoners uit de noordoostelijke stadswijken vormt de Ebbingestraat de belangrijkste fietsroute van en naar de binnenstad. De vaste klemmen aan het einde van de Oude Ebbingestraat liggen dan ook op een strategisch goede plek. In het verleden is er echter

voor gekozen om deze fietsklemmen gedurende het evenementenseizoen (bloemenjaarmarkt tot en met de kermis met Bommen Berend) te verwijderen. De plekken van de fietsklemmen zijn dan beschikbaar voor de (verplaatste) warenmarkt. Voor fietsers uit de genoemde richting is op dat moment geen alternatieve stallingsmogelijkheid aanwezig.

Voorgesteld wordt de fietsklemmen in het vervolg alleen te verwijderen indien dit noodzakelijk is in verband met de verplaatste warenmarkt. Dit zal slechts een aantal malen per jaar zijn. Op de overige momenten kunnen er dus gewoon fietsen gestald worden, dit in tegenstelling tot de huidige situatie.

De huidige spitsrekken bieden de mogelijkheid om de fiets met een extra slot vast te maken aan de rekken. Dit leidt ertoe dat zich op zondagmorgen soms situaties voordoen, waarbij medewerkers van Bewaakte Rijwielstallingen de vastgemaakte fietsen moeten wegsnijden. Uit het evaluatieonderzoek blijkt echter dat er niet of nauwelijks behoefte is bij gebruikers van de spitsrekken om de fiets met een extra slot vast te kunnen maken. Daarnaast blijkt uit informatie van Bewaakte Rijwiel-stallingen dat in de eerste weken van het experiment op zondagmorgen 10 tot 15 fietsen zijn "weggeknipt". Inmiddels is dit aantal afgenomen tot maximaal 5 fietsen per week.

Financiën.

Continuering van "Stadsfietsen" betekent dat er kosten zijn verbonden aan de drie onderdelen van het project. Hierbij moet onderscheid gemaakt worden in jaarlijkse exploitatiekosten en investeringskosten.

Jaarlijkse exploitatiekosten.

De jaarlijkse kosten van de gratis bewaakte fietsenstallingen in de binnenstad bedragen € 150.000,--.

Bewaakte Rijwielstallingen draagt de zorg voor het op maandag tot en met zaterdag neerleggen en oprollen van de rode lopers en het plaatsen van de spitsrekken. Voor de spitsrekken betreffen de kosten het wekelijks plaatsen van de rekken op donderdag en het verwijderen op zondagmorgen. De jaarlijkse plaatsingskosten van de spitsrekken en het neerleggen en oprollen van de rode lopers bedragen € 40.000,--.

Investeringskosten.

Er zijn investeringen nodig voor het plaatsen van vaste klemmen. Dit betreft de klemmen achter de Korenbeurs, in de Pelsterstraat (naast Megamax), aan de Vismarkt oostzijde (naast Vanilia) en op het Gedempte Zuiderdiep (voor Pathé). De kosten voor het plaatsen van klemmen bij de Korenbeurs, in de Pelsterstraat en aan de Vismarkt bedragen € 40.000,-- en op het Gedempte Zuiderdiep € 30.000,--. Daarnaast worden spitsrekken aangeschaft omdat de huidige rekken "geleend" zijn en weer ingezet moeten worden op de oorspronkelijke locaties. Deze kosten bedragen ongeveer € 15.000,--. De totale investeringskosten komen daarmee op € 85.000,--.

Tenslotte is extra communicatie noodzakelijk. Vooral om het gebruik van de gratis bewaakte stallingen te stimuleren. Hiervoor is voor het jaar 2008 € 10.000,-- geraamd.

Dekking.

De jaarlijkse exploitatiekosten van de rode lopers en de spitsrekken (€ 40.000,--) en de jaarlijkse exploitatiekosten van de bewaakte rijwielstallingen (€ 150.000,--) bedragen in totaal € 190.000,--. Deze kosten worden, vooruitlopend op de besluit-vorming van de "Nota Parkeren 2008", vooralsnog gedekt uit de exploitatie van het Parkeerbedrijf.

De communicatiekosten (€ 10.000,--) worden gedekt uit "Nieuw Beleid 2007", post "fietsnota Stap Op!".

De incidentele lasten (€ 85.000,--) voor de aanschaf van vaste fietsklemmen in de openbare ruimte en spitsrekken worden gedekt uit het budget SDC 2007/2008, onderdeel aanpak fietsendiefstal.

In onderstaand overzicht is de begrotingswijziging opgenomen:

Begrotingswijziging 2008						
Betrokken dienst(en)	RO/EZ					
Raadsvoorstel	Stadsfietsen in de Versnelling					
Incidenteel / Structureel	Incidenteel					
Soort wijziging	Exploitatie					
Financiële begrotingswijziging	Lasten	Baten	Saldo	Dotatie Reserve	Onttrekking + Reserve	Saldo
7.05 RO/EZ - Verkeer & Vervoer (Communicatie)	10.000		10.000-	-		10.000-
7.05 RO/EZ - Verkeer & Vervoer (dienstreserve Nw beleid)	-		-		10.000	10.000
Totale begrotingswijziging	10.000	-	10.000-	-	10.000	-

Communicatie.

Het definitief invoeren van "Stadsfietsen" betekent dat hierover via diverse kanalen gecommuniceerd moet worden, onder andere met berichtgeving in de Gezinsbode (Stadsberichten). Ook via medewerkers van Bewaakte Rijwielstallingen en de City Stewards kunnen de Stadjsers worden bereikt. Daarnaast moet in de communicatie naar werknemers in de binnenstad een beroep worden gedaan op de Groningen City Club (GCC) en de Kamer van Koophandel. Werknemers moeten worden gestimuleerd om van de bewaakte stallingen gebruik te maken.

Bovendien is het van belang om het stallingsgedrag van Stadjsers te beïnvloeden, onder meer door de inzet van Stadswachten en City Stewards. Zij kunnen Stadjsers wijzen op de bewaakte rijwielstallingen en de fietsklemmen in de openbare ruimte.

Op grond van vorenstaande stellen wij u voor te besluiten:

- I. de plaatsing van spitsrekken voort te zetten op de locaties Guldenstraat, Grote Markt (ter hoogte van de Waagstraat en voor de VVV);
- II. rode lopers te handhaven en de locaties te beperken tot de locaties welke deel uitmaken van "Stadsfietsen";
- III. op de locaties Pelsterstraat (Megamax), Vismarkt oostzijde (Vanilia), Korenbeurs (achterzijde) en Zuiderdiep (Pathé) de spitsrekken te vervangen door vaste fietsklemmen;

- IV. de fietsklemmen aan het einde van de Oude Ebbingestraat (Vulpenwereld) tijdens het evenementenseizoen te laten staan en alleen bij evenementen tijdelijk te verplaatsen;
- V. de vier bewaakte stallingen in de binnenstad gratis te maken;
- VI. de jaarlijkse exploitatiekosten van de bewaakte stallingen (€ 150.000,--), spitsrekken en rode lopers (€ 40.000,--) van in totaal € 190.000,-- vooralsnog met ingang van 1 januari 2008 ten laste te brengen van het Parkeerbedrijf;
- VII. de incidentele lasten van aanschaf van fietsklemmen in de openbare ruimte en spitsrekken ad € 85.000,-- ten laste te brengen van het budget SDC 2007/2008, onderdeel aanpak fietsendiefstal;
- VIII. de incidentele kosten van communicatie ad € 10.000,-- ten laste te brengen van "Nieuw Beleid 2007, post fietsnota Stap Op!";
- IX. de gemeentebegroting 2008 dienovereenkomstig te wijzigen.

Burgemeester en wethouders
van Groningen,

De burgemeester,

De secretaris,

Jacq. Wallage.

H.P. Bakker.